

Presude Suda

u predmetima C-163/24 | Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice i Curtea de Apel București i C-293/24 | Ferreira da Silva e Brito i dr.

Priopćenje za medije br. 120/26

U Luxembourgu 8. rujna 2026.

Odgovornost za povredu prava Unije: Sud pojašnjava pretpostavke pod kojima pojedinac može dobiti naknadu štete slijedom sudske odluke protivne pravu Unije

On, među ostalim, potvrđuje da se povrijeđenim pravnim pravilom pojedincima moraju dodjeljivati prava te da pogreška nacionalnog suda zbog neupućivanja Sudu pitanja o tumačenju tog pravila može pridonijeti utvrđivanju odgovornosti

U dvjema danas donesenim presudama Sud razrađuje svoju sudsku praksu u području odgovornosti država članica za povredu prava Unije koje je počinio nacionalni sud koji odlučuje u posljednjem stupnju, pojašnjavajući ulogu koju ima povreda obveze upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku. Tako se u rumunjskom predmetu navodi da takva odgovornost može nastati samo ako je uz povredu obveze upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku povrijeđeno i drugo pravno pravilo Unije kojim se dodjeljuju prava pojedincima. Međutim, to ovdje nije bio slučaj, s obzirom na to da se predmetnim pravilima o točnom utvrđivanju poljoprivrednih površina nastoji postići cilj u općem javnom interesu, odnosno zaštita financijskih interesa Unije. U portugalskom predmetu pravila o kojima je riječ, pogrešno primijenjena u presudi Vrhovnog suda iz 2009., imala su takav cilj jer štite zaposlenike u slučaju prijenosa poduzeća. Sud navodi da je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri čini li ta presuda dovoljno ozbiljnu povredu prava Unije, što je jedna od pretpostavki za nastanak odgovornosti države članice za povredu navedenog prava od strane jednog od njezinih sudova koji odlučuje u posljednjem stupnju. Međutim, Sud ističe određene elemente koje smatra odlučujućima za to ispitivanje, upućujući na to da je ta pretpostavka doista ispunjena u glavnom predmetu.

U predmetu C-163/24 rumunjski poljoprivrednik zatražio je 2007. poljoprivrednu potporu za površinu od 264,71 ha. Nakon kontrole, nadležno rumunjsko tijelo ocijenilo je da je stvarno prihvatljiva površina iznosila samo 180,62 ha te je odbilo njegov zahtjev. Tužbe podnesene protiv te odluke odbijene su, pri čemu je Žalbeni sud u Bukureštu 2012. odbio pokrenuti postupak pred Sudom radi tumačenja Uredbe o integriranom administrativnom i kontrolnom sustavu za poljoprivredne potpore¹. Poljoprivrednik je zatim podnio tužbu za utvrđivanje odgovornosti protiv Rumunjske Države zbog povrede prava Unije. Odlučujući povodom žalbe, isti je Žalbeni sud u Bukureštu naposljetku uputio pitanje Sudu, među ostalim, o tome može li zbog prvotnog odbijanja upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku nastati odgovornost Rumunjske Države.

U predmetu C-293/24 zaposlenici portugalskog zračnog prijevoznika Air Atlantis, kojima su otkazani ugovori o radu zbog prestanka poslovanja tog društva 1993., tvrdili su da je, u okviru „prijenosa pogona” u smislu Direktive o prijenosu poduzeća², Transportes Aéreos Portugueses preuzeo dio djelatnosti društva Air Atlantis. Stoga su tražili da ih se vrati na posao unutar društva Transportes Aéreos Portugueses. Portugalski Vrhovni sud 2009. odbio je uputiti Sudu prethodno pitanje koje se odnosi na pojam „prijenos pogona”, prije nego što je potvrdio odbijanje tužbe zaposlenikâ od strane nižih portugalskih sudova. Zaposlenici su zatim pred prvostupanjskim sudom u Lisabonu pokrenuli postupak za utvrđivanje odgovornosti protiv Portugalske Države zbog povrede prava Unije koja se može

pripisati Vrhovnom sudu. Budući da je taj prvostupanjski sud uputio Sudu zahtjev za prethodnu odluku, potonji je 2015. presudio, s jedne strane, da je u predmetnom slučaju doista došlo do prijenosa poduzeća i, s druge strane, da je Vrhovni sud trebao uputiti zahtjev za prethodnu odluku³. Unatoč toj presudi, portugalski sudovi koji odlučuju o meritumu odbili su tužbu zaposlenikâ, među ostalim, zato što se Sud u svojoj presudi oslonio na sudsku praksu u pogledu pojma „prijenos pogona“ koja je donesena nakon presude portugalskog Vrhovnog suda iz 2009. Vrhovni sud, kojem je podnesena izvanredna revizija, naposljetku je također pokrenuo postupak pred Sudom, kako bi utvrdio čini li stajalište koje je zauzeo 2009. dovoljno ozbiljnu povredu prava Unije zbog koje može nastati odgovornost Portugalske Države.

Kad je riječ o pretpostavkama za nastanak odgovornosti države članice za povredu prava Unije, Sud podsjeća na to da navodno oštećeni pojedinci imaju pravo na naknadu štete ako su ispunjene tri kumulativne pretpostavke: povrijeđeno pravno pravilo Unije mora imati za cilj dodjelu prava pojedincima, povreda tog pravila mora biti dovoljno ozbiljna i mora postojati izravna uzročna veza između te povrede i pretrpljene štete. To je načelo primjenjivo i kada povreda proizlazi iz odluke suda protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka.

U predmetu C-163/24 Sud stoga ističe da, u slučaju u kojem je riječ o povredi obveze upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku, odgovornost države članice može nastati **samo ako je uz tu povredu povrijeđeno i drugo pravno pravilo Unije kojim se dodjeljuju prava pojedincima. Naime, povreda te obveze upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku sama po sebi ne može biti dovoljna za nastanak odgovornosti države članice.** Međutim, u ovom slučaju, s jedne strane, predmetna odredba Uredbe o integriranom administrativnom i kontrolnom sustavu za poljoprivredne potpore ne dodjeljuje nikakvo pravo poljoprivredniku koji je podnio zahtjev za poljoprivrednu potporu, s obzirom na to da je jedini cilj te odredbe zaštita financijskih interesa Unije. S druge strane, uvjeti u kojima je djelovao dotični rumunjski poljoprivrednik ne omogućuju mu da se pozove na odredbu prava Unije sadržanu u drugoj uredbi, koja obuhvaća situaciju ispričive pogreške.

U predmetu C-293/24 Sud utvrđuje da se predmetnim odredbama Direktive o prijenosu poduzeća dodjeljuju prava pojedincima, tako da je prva pretpostavka za nastanak odgovornosti Portugalske Države zbog odluke Vrhovnog suda iz 2009. ispunjena. Kad je riječ o drugoj pretpostavci, koja se odnosi na postojanje dovoljno ozbiljne povrede prava Unije od strane predmetnog suda, Sud ističe tri elementa koja smatra odlučujućima. Tako, kao prvo, utvrđuje da je rješenje prihvaćeno u njegovoj presudi iz 2015. već proizlazilo iz sudske prakse koja je prethodila odluci o odbijanju portugalskog Vrhovnog suda iz 2009., s obzirom na to da ona sadržava niz pogrešaka u tumačenju prava Unije. Kao drugo, indiciju dovoljno ozbiljne povrede prava Unije u ovom slučaju također predstavlja okolnost da je portugalski Vrhovni sud odstupio od naznaka koje proizlaze iz sudske prakse koja je prethodila toj odluci iz 2009. a da Sudu nije uputio zahtjev za prethodnu odluku, unatoč obvezi koju ima u tom pogledu. Kao treće, taj Vrhovni sud nije mogao ne znati da je upravo usklađenost metodološkog pristupa iz navedene odluke s pravom Unije bila predmet zahtjeva za prethodnu odluku koji je tada bio u tijeku pred Sudom, što upućuje na neispričivost povrede navedenog prava koju je počinio taj nacionalni sud. S obzirom na te različite elemente, **čini se da presuda iz 2009. stoga sadržava dovoljno ozbiljnu povredu prava Unije, što je ipak na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri, kao i uzročnu vezu između te povrede i šteta čiju naknadu traže bivši zaposlenici društva Air Atlantis u glavnom predmetu.**

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu Europske unije pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije.

Opći sud nadležan je za postupanje sa zahtjevima za prethodnu odluku koji su obuhvaćeni isključivo 1.) zajedničkim sustavom poreza na dodanu vrijednost (PDV), 2.) trošarinama, 3.) Carinskim zakonikom, 4.) razvrstavanjem robe u carinsku tarifu na temelju kombinirane nomenklature, 5.) odštetom i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja ili kašnjenja ili otkazivanja usluga prijevoza ili 6.) sustavom trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova. Sud je nadležan za postupanje sa svim ostalim zahtjevima za prethodnu odluku.

Ni Sud ni Opći sud ne rješavaju spor koji se vodi pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda ili Općeg suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud. Prikaz činjenica i pravnog okvira odnosi se na relevantno razdoblje i temelji se na spisima predmetâ.

Cjelovit tekst i, ovisno o slučaju, kratak prikaz presuda ([C-163/24](#) i [C-293/24](#)) objavljuju se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presuda nalaze se na „[Curia Web TV](#)” i na „[European Broadcasting Service](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Ostanite povezani!

¹ [Uredba Komisije \(EZ\) br. 796/2004](#) od 21. travnja 2004. o detaljnim pravilima za provedbu višestruke sukladnosti, modulacije i integriranog administrativnog i kontrolnog sustava predviđenih Uredbom Vijeća (EZ) br. 1782/2003 o utvrđivanju zajedničkih pravila za programe izravne potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i utvrđivanju određenih programa potpore za poljoprivrednike

² [Direktiva Vijeća 77/187/EEZ](#) od 14. veljače 1977. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na zaštitu prava zaposlenika kod prijenosa poduzeća, pogona ili dijelova pogona

³ Presuda Suda od 9. rujna 2015. u predmetu Ferreira da Silva e Brito i dr., [C-160/14](#) (vidjeti također priopćenje za medije br. [96/15](#))